

Kurssi- antologia 2018

Lapin kirjallisuusseura

Kurssiantologia 2018

koonnut ja toimittanut

Anne Lukkarila & Kari Välimäki

Lapin Kirjallisuusseura

2018

Lapin Kirjallisuusseura

<http://www.lapinkirjallisuusseura.fi/>

lapinkirjallisuusseura@gmail.com

Tähän antologiaan valitut tekstit on kirjoitettu Sodankylässä, Lapin Kirjallisuusseuran ja Revontuli-Opiston järjestämällä kirjoittajakurssilla kesäkuun 2018 ensimmäisellä kokonaisella viikolla.

Antologian tekstien ja kuvien copyright © on tekijöillä.

Toimittaneet: Anne Lukkarila & Kari Välimäki

Kannen kuva: Valkoisen paperin plokki © Jouni Mertanen

Kannen taitto: Kari Välimäki

ePub: Kari Välimäki

Kurssiantologia 2018 on numero 3 julkaisusarjassa.

ISSN 2343-4449

Sisällysluettelo

Dekkareiden kirjoittaminen	6
Kari Välimäki: Teurastus	7
Eija Nissinen: Luku 15 – Emännällä tekee mielensä marjaan	8
Jouni Mertanen: 20- vuotiaan R-kioskin myyjätyttö ja ryöstö	12
Katja Halttunen: Kirjoita novellisi alku	13
Tuija Pontela: Murhanhimoa Lahdessa	14
Draama	17
Erkki Kaila: Kohtaus näytelmästä Aasinsilta	18
Irja Korhonen: Monologi.....	21
Kerttu Korhonen: Isän kans	23
Leena Pyhäluoto: Polttarit.....	26
Markku Knuuti: Oppimaan.....	30
Mervi Löfgren: Kone esittelee itsensä	33
Pälvi Rantala: Kohtaus: Reikä Jäässä.....	34
Lapsille ja nuorille kirjoittaminen	36
Kati Kanto: Minä olen.....	37
Kati Kanto: Lapin lumous.....	38

Lyriikka	40
Aino Aatsinki-Rannanpää.....	41
Enkelin tuoksu.....	42
Eeva-Kaisa Vento.....	43
Ei sanaakaan tai ammun	45
Pertti Sillanpää	46
Päivi Ristimäki	48
Tiina Qvist.....	49
veikko auto.....	50
Katja Hautala	51
Proosa	52
Tony Mannela: Iiton kylä nyt ja ennen	53
Tuula Ahokainen	55
Saara Mustonen: Kohtaaminen junamatkalla viime vuosituhanella.....	56
Sisko Sammallahti: Musta reppu.....	58
Marita Tuomilaakso: Enää ei reivata, nyt nostetaan!.....	60
Pekka Juntti: Se mitä eniten odotettiin	62

Dekkareiden kirjoittaminen

Ohjaaja Ansu Kivekäs

Kari Välimäki: Teurastus

Haju oli mieto, mutta läpitunkeva. Kärpästen pörinä nousi ja laski mustana mattona kalmojen päällä. Pian ne löyhkäisivät oikeasti, ja ensimmäiset valkeat toukat kurkistelisivat ruumiisiin lyödyistä haavoista ja muista aukoista.

Mandisa tuijotti. Hänen sisarensa makasivat maassa kylän muiden naisten kanssa. Vielä äsken he olivat nauraneet yhdessä, odottaneet miehiään, jotka olivat lähteneet joelle tapaamaan salakuljettajia. Lapset olivat touhunneet omiaan.

Kun miehet tulivat, he olivat vieraita, eivät omia ja odotettuja. He pakottivat lapset kahteen pakettiautoon, löivät ovet kiinni ja lukkoon. Naiset he keräsivät yhteen ja raiskasivat niin kauan kuin jaksoivat, ja kun eivät enää jaksaneet, survoivat naisten sisukset rikki seipäillä ja oksankarahkoilla. Naiset huusivat ja parkuivat, yrittivät paeta. Miehet nauroivat, sylkivät naisten päälle ja silpoivat heitä veitsillään. Veri kerääntyi lammikoiksi, jotka imeytyivät kuivaan hiekkaan.

Mandisa katseli tapahtumia piilosta kylän laidalta. Hän tahtoi juosta muiden luo, auttaa heitä, kieltää miehiä, mutta järki piti hänet paikoillaan. Hän vapisi, puri kättään, itki ja tärisi, kun hänen sisartensa päät lyötiin irti ja tökättiin kepin nenään. Yksi miehistä leikkasi Mandisan nuoremman sisaren vasemman rinnan irti, haukkasi ja kehui napakaksi. Rintoja leikattiin eläviltäkin naisilta, syötiin ja vertailtiin makua ja pehmeyttä, naurettiin päälle. Silvotut ruumiit jätettiin siihen, mihin ne olivat kaatuneet. Joka ainoa nainen teurastettiin. Miehet poistuivat ja veivät lapset. Naisten ruumiit jätettiin mätänemään.

Mandisa suri ja lauloi kuolleille. Lopulta itku loppui ja tunteet kuivuivat vihaksi. Hän kostaisi. Mandisa kostaisi kaikille. Hän nosti sisartensa irti lyödyt päät, pelmutti niistä kärpäset ja työnsi kassiinsa. He saisivat olla mukana hänen kostossaan. He saisivat oman kostonsa.

Eija Nissinen: Luku 15 – Emännällä tekee mielensä marjaan

Aamu valkeni niin kuin aina ennenkin. Aurinko paistoi ja läheisen valtatie äänet voimistuivat tunti tunnilta. Oli tavallisen arkipäivän tavallinen alku. Ihmiset lähtivät töihinsä, eläkkeellä olijat ryhtyivät miettimään, miten edessä olevan päivän kuluttaisivat. Oli paras marjastusaika. Mustikat kypsiä, puolukat siinä ja siinä, vattujakin oli tiedossa.

Kolmannen talon emäntä seiso pihalla ja katsoi etsivästi ympärilleen. Kävi välillä nurkan takana ja menipä metsän reunaankin huhuilemaan. Etsi ihan selvästi jotain. Oliko koira hukassa? Ei näyttänyt hirveän huolestuneelta ja palasi takaisin sisälle. Suurin piirtein tunnin päästä tuli taas pihalle. Piti korvallaan kännykkää ja näytti soittavan sillä. Nyt ilmeessä oli havaittavissa lievää huolta, mutta ärtymystä enemmän. Selvästi yritti tavoittaa jotakuta, eikä kaivattu vastannut.

Käveli pihatiellä ja tuli tyhjillään olevan kaivon luo. Pysähtyi siihen kummisaan ja kuunteli. Ei oikein ymmärtänyt kuinka saattoi kuulla isäntänsä kännykän äänen läheltä. Luultavasti puhelin lakkasi hälyttämästä, emäntä soitti uudestaan. Taas kuului isännän kännykän soittoääni.

Miksei se vastannut, oliko taas unohtanut sen tai pudottanut taskustaan maahan? Sillä oli ihan selvästi viime aikoina ollut kummallisia vinkeitä. Näki ja kuuli sellaista mitä emäntä ei nähnyt. Eikä toisinaan muistanut mitä oli luvannut tai mitä oli ollut juuri tekemässä. Ei niistä uskaltanut mainita. Tuli päälle helposti, sai ihan pelätä.

Ja vielä ne kärhämät naapureitten kanssa. Ei oikein tiennyt mitä uskoa. Se oli niin vakuuttava aina. Vastaansanomista ei suvainnut ollenkaan. Mutta kun oli aikoinaan tullut yhteen mentyä, mitä sitä voisi. Itkut piti itkeä itseksensä. Siitäkin sai haukut, jos se näki. Joskus vain tuli mieleen isännän suvun rasiitteet.

Joku oli joskus maininnut vanhasta tädistä, jolla pää oli hapertunut aika nuorena jo. Ja monesta muusta sukulaisesta oli puhuttu myös. Pitkäikäistä sukua olivat kuitenkin. Mitä jos sillä on sama vika? Miten sen kestää? Kun jo nytkin on elämä mennyt ihan kummalliseksi.

Ei näyttänyt vanhan ihmisen tulevaisuus kummoiselta, kun tarkemmin mietti. Pitkä huokaus nousi rinnasta. Rahat alkoivat myös olla vähissä. Omansa se oli jo tuhlannut ja nyt monta kertaa oli jouduttu emännän tilillä käymään. Tätä menoa hänenkään perintönsä ei enää kauaa riittäisi. Naapurien kanssa käärijöintiin oli käytetty varmasti kaikkiaan useampi kymmenen tuhatta. Riita saatiin aikaiseksi pelkästään koirien kusettamisesta. Heti kohta piti laittaa asianajajat asialle tai haaste oikeuteen. Itku värähdytti hartioita. Mihin tässä lopulta joutuisikaan?

Kuinka kummassa kuitenkin ääni kuului niin läheltä? Soitti vielä kolmannen kerran isännän kännyyn ja jäi odottamaan. Nyt kilkatus kuului todella selkeästi, varsinkin kun otti puhelimen pois korvalta. Oikea korva oli melko kuuro, joten vasen oli se jolla ruukasi pitää puhelinta. Sitten emännällä välähti, kännykän ääni kuului maan tasalta. Vieressä oli vanha kaivo, joka ei ollut ollut käytössä enää vuosikausiin. Sen katteeksi oli laitettu kansi, mutta nyt se oli nostettu sivuun ja nojasi läheistä puuta vasten. Sieltä se kuului. Vaikka oli aurinkoinen aamu, kuitenkin valo tuli niin vinosti, ettei ihan pohjalle nähnyt. Emäntä mietti, että jos toinen oli ollut korjaamassa kaivon kantta tai muuta tekemässä ja silloin oli kännykkä pudonnut sinne. Mutta missä oli ite ukko? Ei kai sekin ollut tupahtanut sinne? Yritti kurkkia vielä, mutta ei oikein saanut selvää ja päätti käydä hakemassa taskulampun.

Palasi juoksujalkaa lampun kanssa ja sen avulla kurkisti kaivoon. Ja siellä hän ukko oli sittenkin. Näkyi tuijottavan ylös ja yrittävän sanoa jotain.

– Mitä sinä siellä teet? Mitä vasten sinne olet mennyt? - emäntä motkotti ja ryhtyi miettimään, että miten tuon sieltä pois saa.

Naapureilta ei kannattaisi kysyä, olivat välit menneet sellaisiksi. Pitäisikö soittaa poliisi vai palokunta? Kuinkahan kauan se oli tuolla ollut? Heillä oli ollut jo kauan eri ajat mennä nukkumaan. Ja toisinaan nukkuivat eri huoneissakin, oli pakko. Ukko kuorsasi niin kovaa, että se vei toiselta yöunet. Ja muutenkin köhisi ja touhusi. Oli liian levotonta. Niin oli ollut edellisenäkin iltana. Sen takia sitä ei ollut osannut kaivata ennen kuin nyt aamulla. Oli voinut taas lähteä yöllä kuhkimaan ulos. Ja eilen illallahan oli ollut taas taloyhtiön kokouskin. Ei se sinne ollut mennyt. Pisti asialle asianajajansa, kuin suurikin herra. Oli käskenyt selittää, että oli reissussa tai jotain muuta. Emäntä ei niihin kokouksiin ollut koskaan ottanut osaa. Mitä hän niistä? Ja kun viime vuodet olivat olleet sellaisia kuin olivat, niin ei tehnyt mielikään. Häntä kuitenkin kukaan kuunnellut, jos olisikin ollut sanottavaa. Kaikkia sai pelätä.

Voi että teki mieli jättää se tuonne. Mitä, jos jättäisikin? Kuka siitä tietäisi? Tulloon itse sieltä pois, kun on kerran mennytkin. Jos panisi vain kannen kiinni?

Ketään ei näkynyt pihamaalla. Olivat menneet kuka mihinkin tai jos olivat vielä edes heränneetkään. Emännän oma kännykkä soi.

Siskon tytär kyseli marjastuksen mahdollisuuksista. Asui pääkaupunkiseudulla, mutta sillä oli tapana käydä näihin aikoihin entisillä kotiseuduillaan hake-massa talven mustikat pakkaseen. Ei kyllä heidän luonansa majoittunut, koska ei pitänyt tätinsä miehestä. Tunne oli molemmin puoleinen.

– On niitä mustikoita taas, että piisaa sinullekin. Senkus tulet

– Missä se sinun ukkosi on? Uskallatko puhua, ettei tule sanomista.

– Ihan rauhassa. Kait se on mennyt jo aamusta omiin hommiinsa, ei sitä näkynyt aamulla pirtissä. Emäntä selitti vuolaasti, vaikka ei tiennyt miksi valeh-teli. Tulee se sieltä aamukahville kuitenkin kohta.

– On sinulla kestämistä sen kanssa.

– Niin on, niin on. Huokasi emäntä. Mutta ilmoittele sitten kun olet tulossa, niin mennään yhdessä. On paljon mukavempi kaverin kanssa.

– Näin tehdään.

Niin se meni, että siinä puhelimeen puhuessaan emäntä käveli ajatuksiinsa sisälle ja laittoi kahvinkeitin päälle. Teki reilusti kahdelle hengelle ja otti pullat pakkasesta sulamaan. Pisti voitaleipää myös pöytään ja leikkeleit. Se äijä kuitenkin äyvästää, jos ei ole valmiina, kun tulee sisälle. Parempi vain olla nöyrä ja totella.

Radiosta annettiin juuri säätiedotus. Kuulemma alkaisi iltapäivällä sataa. Pitäisikö pyöräyttää äkkiä pari koneellista pyykkiä, että ehtivät kuivata? Vuodevaatteetkin voisi viedä tuulettumaan. Jotenkin tuntui helpommalta hengittää, ei osannut sanoa miksi.

Käyn kohta siellä kaivolla uudestaan, kunhan kerkiän. Kansi on laitettava takaisin paikolleen. Sadetta luvattu. On liian vaarallinen avoimena. Lapset, koirat ja muutkin elukat voivat vahingossa pudota sinne.

Jouni Mertanen: 20- vuotiaan R-kioskin myyjätyttö ja ryöstö

Siis nyt kyllä tuli mitta täyteen tätä ärrä-uraa!

Aamusta saa laahustaa läpi räntäsateisen Roin myymään lottokuponkeja, ristikkolehtiä, pikavippejä, prepaid-liittymiä, jäätelöitä ja ylihintaisia limutölkejä. Jalluja ei ole enää.

Sit sinne tulee norkoilemaan aikaansa tappavia isyyslomanviettäjiä kuraisine lastenvaunuineen, pentu vinkuu ja isäpappa pelaa lapsilisiä. Toinen nämä helvetin eläkeläiset. On niin tiukkaa, on niin tiukkaa, mutta luuskakoipiin kyllä sitä rahaa riittää. Sitten nämä herrat yhdessä tuijottavat jotain Jokimaan raveja ärrän tv:stä. Ei huomenta herrojen suusta kuule ja lemmikki jätetään oven pieleen räntäsateeseen!

Kannattaisi herrojen jäädä kotiin, rekkukin siitä tykkäisi enemmän, kuin kastumisesta kioskin oven takana. Säälittää se koira siellä räntäsateessa!

Tällaistahan tämä patkätyöläisen olo ja työnteko täällä aina on, ei siinä mitään, mutta tänään mulla sit keitti kunnolla!

Joku saatanan punakka-tanakka lampsii ärrälle sisään ja alkaa vaatia kassaa!

HEI COMEONE! Mitä vitun kassaa meillä on aamusta? Ärähdin sille tanakalle ja punakalle, että ei onnistu!

Tämä kassa pysyy kiinni ja voitte tunkea sen kuulapyssynne sinne, minne aurinko ei paista edes juhannuksena Naantalissakaan! Napapiirillä ei pyssymiehet pelottele Perkele! Se pitää olla hirvikivääri jos haluaa rahaa ärrältä, nallipyssyllä ei onnistu!

Pellellä meni senssit sekaisin. Tempas ässäarpakansiot mun nenän edestä ja lähti kuin Kittilän kunnanvaltuusto, tai eihän se mihinkään ole tainnut lähteä. Anyway, kaveri ryntäsi ovelle ja kompastu itse ruttaamaansa mattoon tuulikaapissa. Kalju kolahti ovenkahvaan ja rojahti tajuttomana ulko-oven rakoon.

Just silloin oli rekku nostamassa jalkaansa ja karmanlaki toteutu!

Mut ne ukot sisällä, mitä ne tekee? No kattoo vaan niitä raveja! Saatana!

Katja Halttunen: Kirjoita novellisi alku

Kaksi miestä seisoo puuttoman jängän reunassa. Keskiyön aurinko on juuri laskeutunut horisonttiin ja värjännyt taivaanreunan oranssiksi. Jossain kukkuu käki. Vanteraman miehen olalla on pistolapio. Hoikempi mies huitoo levottomasti ympärillään pyöriviä sääskiä. Miesten välissä on matto, joka on sidottu tiukaksi rullaksi ilmastointiteipillä. Käki päättää lopettaa ja miehet ryhtyvät toimeen.

Lapiomies astelee keskemäs suota. Kumisaappaat imeytyvät vetiseen maahan. Kuuluu imaiseva moiskaus kun saapas nousee suosta. Mies alkaa lapioida. Rahkasammalmyttyjä nousee tasaiseen tahtiin jängän pintaan kasvavasta kuopasta. Toinen mies vilkuilee kivenheiton päässä olevan metsätien suuntaan. Hän tarttuu mattorullan toiseen päähän ja alkaa raahata rullaa lähemmäksi kuoppaa. Sääskien hypnoottinen ininä ja lapion märkä ratina ovat hetken ainoita ääniä.

Mies lopettaa kaivamisen, katsoo vuoroin kuoppaa, vuoroin mattorullaa ja nyökkää toiselle miehelle. Miehet vierittävät rullan kuopan pohjalle. Maton toisesta päästä työntyy esille valkoinen jalkaterä. Varpaankynsien punainen kynsilakka on lohkeillut. Miehet asettelevat rahkasammalmytyt huolellisesti rullan päälle. Kaikki ylöskaivettu sammal ei mahdu takaisin kuoppaan ja miehet heittävät ylijääneet mättäät kauemmas jängälle.

Kaksi miestä seisoo täytetyn kuopan vieressä hetkisen ja lähtee sitten astelemaan kohti tietä. Käki jatkaa konserttiaan.

Tuija Pontela: Murhanhimoa Lahdessa

Tänä maanantaiaamuna, kuten aina, Katariina otti esille puuronkeitto- tarvikkeet. Hänen silmänsä osuivat kaapin ovesta olevaan valokuvaan, jossa hän työnsi äitiä pyörätuolissa Katowicessa kesällä -65. Äiti määräsi aina kaiken, hän totteli. Hän totteli myös silloin, kun äiti kielsi häneltä kihlauksen vuonna -69. Pena, hänen suuri rakkautensa, oli saanut veturimiesopintonsa päätökseen. Mutta ei naimisiin, ei tullut kuuloonkaan.

Luettuaan lehden Katariina otti esiin imurin ja alkoi päivittäisen siivouksen. Hän meni tuuletusparvekkeelle hakkaamaan matot. Hänen palatessaan takaisin, postimies oli laittamassa päiväpostia luukusta.

– Ei lähettäjän nimeä, kummallista. Katariina repi kirjeen auki. Hänen silmänsä levisivät kauhusta. Muistot tulvivat pidäkkeettömästi esiin. Kirjeen mukana putosi lattialle kaksi vanhaa, jo kellastunutta valokuvaa.

Katariina istui lamaantuneena asuntonsa sohvalla. Hän tuijotti valokuvia pöydällään. Puhdas viha leimusi hänen silmissään.

– Kuka kuvat on voinut ottaa? Minähän toimin niin salaa. Vihasin äitiä vuosia. Hän esti kihlaukseni, pakotti minut kotiorjaksi. Lopulta en enää kestänyt. Työnsin hänet tuolissaan Radiomäen kiviportaita alas. Äidin ääni raakkui yhä Katariinan korvissa. Häntä puistatti.

Samana iltana kommandopipoinen mies soitti vaativasti ovikelloa.

– 20 000 euroa pitää toimittaa minulle Lahden rautatieaseman odotushalliin keskiviikkona klo 18.00! Jos et onnistu, menen kertomaan kaiken poliisille, mies sanoi kylmällä äänellä ja katosi porraskäytävään.

Katariina hautasi kasvot käsiinsä epätoivoisena. Samalla hän muisti, että mieheensä oli ollut jotain tuttua. Katariina ei vain keksinyt, mitä!

***

Keskiviikkona kello kuusi Lahden rautatieasemalla oli vilkasta. Pietarista tullut Allegro-juna oli pysähtynyt asemalle ja venäläisiä turisteja kulki asemahallin läpi. Katariina ei kuitenkaan kiinnittänyt huomiota turistilaumoihin, hän etsi katseellaan miestä.

Kohta häntä lähestyikin vanhempi herra popliinitakissa.

– Lähdetään ulos, mies sanoi käskävästi.

He kävelivät lastausasemalle päin. Yhtäkkiä mies veti Katariinan sisään erästä ovesta ja lukitsi sen perässään. Katariina haukkoi henkeään, tätä hän ei ollut osannut odottaa. Mies otti aurinkolasit päästään ja yhtäkkiä Katariina tunnisti alakerran leskimiehen.

– Katsopa tarkemmin, etkö tunnista minua?

Katariinan silmät levisivät kauhusta. Mieshän oli Pena, hänen nuoruuden-aikainen sulhonsa. Eipä ollut ihme, että Pena oli päässyt sisään VR:n tiloihin, hänhän oli työssä asemalla.

– Nyt pelisi on lopussa. Minä olen seurannut sinua kaikki nämä vuodet. Sinä et huolinut minua mieheksesi. Sinä minulle nauroit. Sinä pidit äitiä van-kinasi. Sinä määräsit kaiken, matkat, asunnonostot ja muut. Äitisi olisi kyllä huolinut minut, mutta sinä et. Minäkin lähdin karkuun, kun luonteesi paljastui. Lopuksi työnsit äitisi kuolemaan. Onneksi minä sain kuvattua kaiken. Nyt saat kyllä maksaa!

Katariina haukkoi henkeään. Hänen silmänsä sumenivat. Hän oli luullut päässeensä Penasta ja äidistä, mutta nyt kaikki mureni alta.

Pena tempaisi Katariinalta rahalaukun, mutta silloin Katariina iski puukon syvälle Penan rintaan. Katariina syöksyi ulos lastausaseman ovesta. Hän lähti juoksemaan päättömästi asemalaitureita kohti.

– Pitää päästä pois Lahdesta, Helsinkiin ja sieltä ulkomaille. Pois tieltä kaikki!

Asemalaituri oli tyhjä, Helsingin-juna oli parhaillaan liukumassa laituriiin. Katariinalla musteni silmissä. Yksi epätoivoinen hyppy ja hän päätyi jarruttavan veturin alle.

Draama

Ohjaaja Elli Salo

Erkki Kaila: Kohtaus näytelmästä Aasinsilta

AASI – Perusteetta tyhmänä ja arvottomana pidetty hevosen korvike

NEITI TOPLIINI – Asunnoton naishahmo kaupungin kadulta

DUETTO – AASI ja NEITI TOPLIINI yhdessä synkronoimatta

—

(Neiti Topliini istuu veden partaalla pää painuksissa. Aasi kävelee kulisseista verkkaisesti hänen tuntumaansa ja jää kiertämään ympyrää samalla keskustellen neidin kanssa.)

AASI: Minun on vietävä kuormani torille. En ole aikoihin käynyt siellä. Missä se on?

NEITI TOPLIINI: Anteeksi, kuka kysyy? On minulla tässä muutakin huolehdittavaa. Pääparkaani, pääparkaani!

AASI: Aasi.

NEITI TOPLIINI: Aasi mitä?

AASI: Aasi kysyy.

NEITI TOPLIINI: Näenhän minä, että olet aasi. Mutta kuka on isäntäsi? Miksi hänelle on tärkeää, että neuvoisin sinut torille. Enhän kostu itse siitä mitään.

DUETTO: kip kap kip kap kip kap kip kap.

AASI: Minä olen isännälleni vain hevosen korvike.

NEITI TOPLIINI: Niimpä. Vaan hevosenpa kaviot. Ne kopisevat ja laukassa toisinaan iskevät tulta.

AASI: Aasin kavioista ei kovin komeat kopinat kajahda. Kunhan tässä kipittelen ja senkin kipein nilkoin.

NEITI TOPLIINI: Minäkin kävelen paljon. Koditon on aina kotonaan. Taivas on kattoni kaikessa. Katujen peilisaleissa saan katsella kuvaani ehtimiseen, mutta en tunnista enää itseäni.

DUETTO: kip kap kip kap kip kap kip kap kip

NEITI TOPLIINI: Mene jo siitä. Kulje joen vartta alas, tori on siellä.

DUETTO: kip kap kop kap kap kip kap kip kap

NEITI TOPLIINI: Mutta sinähän kuljet ympyrää. Tuo ei kevennä mietteitäni lainkaan. Päänsärkyni vain pahenee.

DUETTO: kip kap kip kap kip kap kip kop.

NEITI TOPLIINI: (neidin pää putoaa veteen): Plums!

DUETTO: Kop kap kop.

AASI: Hei, miksi sinulta putosi pää?

NEITI TOPLIINI: Liian painavat mietteet.

AASI: Missä olisi hyvä laidun?

NEITI TOPLIINI: (pää lähtee lipumaan virran mukana) Mene nyt vaan sinne torille.

AASI: M u t t a m i s s ä o n h y v ä l a i d u n ? !

NEITI TOPLIINI: (pää ui virran viemänä kauemmaksi) Torilta saat apetta!

DUETTO: Kip kap kip kap.

AASI: Juolahti vielä mieleen, mitä ajattelet aktiivimallista?

NEITI TOPLIINI: Kouluta itseäsi Aasi. Kouluta! Mutta muista; ei sinusta hevosta tule!

(NEITI TOPLIININ pää lipuu kulisseyhin)

Irja Korhonen: Monologi

Kuorin mandariinia isän vanhalla nahkaisella nojatuolilla. Kiinnitän huomioni rapistuneen nahan uurteisiin, jotka täsmäävät yläpuolellani rakoilevan kattopinnoitteen naarmuihin. Koira loikoilee matolla ja vilkuilee minua välillä kulmiensa alta. Juoksutan sormenpäitänä pitkin hedelmän kurttuista pintaa, mikä nostattaa mieleeni kuvan hänestä istumassa keittiössä.

Hänen edessään pöydällä valkoisessa kulhossa oli nahistuneita mandariineja - vaiko satsumoita? - ja Sophie puski vasten hänen säärtään vaativasti naukaisten. Mitä olin tekemässä? Niin, avauduin hänelle kassajonosta ja edessäni hidastelevista ihmisistä. Häntä huvitti kiihtyneisyyteni, vaikka olin aidosti vihainen. Napasin nahkeat mandariinit käsiini ja demonstroin niillä kanssaihmisteni raivostuttavuutta, kuin olisimme nukketeatterissa. Hän nauroi ja nykäisi minut sylinsä. Hedelmät putosivat lattialle, ja Sophie lähti uteliaana jahtaamaan poisvieriviä mandariinisatsumoita. Hänen sylinsä lämmitti minua. Muistan tunteeneeni onnellisuutta, jonka miehen fyysinen läheisyys siihen hetkeen vangitsi. Me vain, kahdestaan keittiössä lauantaiaamuna.

Havahdun television pauhuun. Pohjois-Pohjanmaan uutiset ja leipääntyneen kuuloinen nainen. Pori Jazz ja nykyinen entinen toimitusjohtaja. Mandariini on murskaantunut kädessäni sohjoksi. Ojentaudun nojatuolissa ja venyttelen jäseniäni, selkä on jumissa. Onneksi olen yksin kotona. Mekaaninen liikesarja nostaa raskaan kehoni ylös tuolista ja liikuttaa minua kohti keittiötä. Se mitä mandariinista on jäljellä, putoaa roskakoriin, kuin myös kuoren repaleet. Koira seuraa kannoillani ja katsoo minua nyt kysyvästi, mutta en osaa antaa sille vastausta. Säpsähdän, kun kuulen avaimen sovittuvan ulko-oven lukkoon. Kuka on tulossa? Vain äitillä on pääsy asuntooni. Talonmies, ULT-huoltoyritys, joko tänään alkaa se viemäriremontti? Hiivin eteiseen, joku puskee ovea, vääntää

avainta ja kiskaisee jumiutuneen uksen auki. Se joku tietää, kuinka käsitellä kosteusvauriosta kärsinyttä ovea. Näen tummanharmaat lapaset, kangaskassin, tutun pipon ja takin. Mitä hän tekee täällä?

Kerttu Korhonen: Isän kans

ISÄ: Onko sulla nyt tarpeeksi vaatetta päällä?

TYTÄR: Sinun kait se pitäs tietää ko olet isä.

ISÄ: Niin kai se vissiin pitäs. No onko?

TYTÄR: No on.

(lähtevät ulos)

ISÄ: Pistä kuitenkin kypärä ettei tule sakkoja.

TYTÄR: Ai ettei jäähä kiinni?

ISÄ: Ei dyykkaaminen ole laitonta, mutta vaikka niin. Kuhan pistät.

TYTÄR: Ei sulla ole.

ISÄ: Mie en kaatuilekkaan jatkuvasti.

TYTÄR: Nii paitti kotona.

(tytär nauraa)

(lähtevät pyörillä liikkeelle)

TYTÄR: Oisko tuolla jotaki? Ainaki puutavaraa näyttäs olevan kovasti.

ISÄ: Käyään vilikasemassa.

TYTÄR: OIJOI MIKÄ PÖYTÄ KATOPPA TÄTÄ. Miten mie saan tämän kotia vietyä?

ISÄ: Se on kuule kaapelikela. Tiiäkkös mitä varten se on?

(tytär virnuilee)

TYTÄR: No varmaan kaapelin kellaamiseen.

ISÄ: Höhö. Siihen vejetään kaapelia ympärille mahoton, niin se kaapeli ei mene solomuun. Helepompi kulettaa kaapelit semmosten avulla.

TYTÄR: Jaa. Minusta se on pöytä. Voijaanko pistää tarakalle?

ISÄ: Voijaan. Ootappa mulla on mustekaloja tuolla satulalaukussa.

TYTÄR: Mikä siellä rapisee? Onko mulle karkkia?

ISÄ: Joo mie ostin sulle lakupussin.

(kuuluu sihahdus)

TYTÄR: Voisikkos nostaa minut tuonne lavalle?

ISÄ: Elä telo ittiäs.

TYTÄR: Hyvän näköstä vaneria täällä. Voisko tästä askarrella jotaki? Vaikka kissanloukun?

ISÄ: Vois, otamma kyytiin. Minkä kissan meinasit loukuttaa?

TYTÄR: Naukustin sitte ko se karkaa taas.

(Isä hymähtelee huvittuneena)

ISÄ: Jaha, selevä homma. Käyäänkö vielä Prisman takana vai joko väsyttää?

TYTÄR: Emmie väsy ikinä. Mennään! Tarttisin minun piirtoheittimeen vähän osia.

ISÄ: Mikä piirtoheitin? Onko sulla piirtoheitin?

TYTÄR: Joo tarttisin vielä suurennuslasin.

ISÄ: Niin sie olet itte tehny semmosen masiinan?

TYTÄR: Joo! Lamppu ja semmonen läpinäkyvä laatikko mulla on jo. Mutta puuttuu se suurennuslasi.

ISÄ: Jossei löyvy tällä kertaa, niin mie haen sulle Olasta semmosen. Pittäähän se lapsella piirtoheitin olla.

(Takaisin kotiovella)

ISÄ: Ai perkele onko sulla kotiavainta mukana?

TYTÄR: Että te ole etes antanu mulle avainta.

ISÄ: No hö. Ei se auta ko koputella äitis avvaamaan.

(Paljon koputusta)

ÄITI: Mistä te oletta tulossa? Tähän aikaan?! Ja olekkos saatana päissään?! Sie lähet keskellä yötä lapsen kans ties mihin ja vielä mullina päissään! Ei jumalauta tämä homma näin voi mennä. Sie et vie lasta mihinkään tuossa kunnossa! Tiää mitä sillekki ois voinu taas käyä! Ja roskiako te taas oletta roudaamassa etteisen täyteen? Etkä tuo ennään yhen yhtä puupalikkaa tähän kämppään tai mie lähen. Ja lapsi lähtee kans.

Leena Pyhäluoto: Polttarit

henkilöt: Maisa, Mimmi ja Vilma, jotka ovat olleet ystäviä jo päiväkodissa tapahtuu toukokuussa Maisan vanhempien mökillä.

Maisa on tuvassa läppärin kans, Mimmi kamarissa ja Vilma vessassa

MAISA: (huutaa) Kuulkaas likat tätä, mää meen naimisiin elokuusa.

MIMMI: (kurkkaa kamarista) Mitä, sannoikko, että naimisiin?

MAISA: Sannoin. Ens elokuusa.

MIMMI: (huutaa) Vilima, kuulikko mitä Maisa sano?

VILMA: (avaa vessan oven) Mitä? Ei tänne kuulu mitään.

MAISA: Pyhi takapuoles ja tuu pois sieltä. Sää oot ollu sielä jo kohta vartin. Kai se paska lyhyemmäsäki ajasa tulee.

MIMMI: (nauraa) Anna ovi olla auki, ei haise yhtään.

VILMA: Nii että mitä?

MAISA: Mää meen naimisiin ens elokuusa.

VILMA: Ekkä mee, eihä sulloon helluakkaan ja kiirekki tulee.

MAISA: Meen meen. Oonpaha kerranki onnistunu sallaan teiltä jottain. Eikä tuu kiire, äiti on suunnitellu kaikki. Se on tienny jo aikoja sitten.

(Vilma ja Mimmi tulevat tupaan, istuvat pöydän ääreen.)

MIMMI: Nytte kuule kerrot uuvestaan ja alusta asti. Eihä tuosa oo mitään järkiä.

MAISA: Pittääkö siinä järkiä olla, ku on rakastunu ja mennee naimisiin? Jos alakaa järjelä aattelleen, niin ei mee naimisiin. Mutta ku sydämelä aattellee niin mennee. Ja niin minä teen.

MIMMI: Ja kukaha tää salaperänen suluhanen mahtaa olla?

VILMA: Ei kai soo se sun kirijeenvaihtokaveri sieltä Kiinasta vai Vietnamista?

MIMMI: Ei se voi se olla. Ettehä te oo tavanneekkaan ku netisä.

MAISA: Se se on. Ja on me nähty viime syksynä.

MIMMI: Misä muka?

MAISA: Minähä kävin Kaliforniasa, ettekö muista. Kim opiskelee Berkeleyssä, joten sielä oltiin yhesä. Me löyvettiin heti yhteinen sävel. Päätettiin, että ku se valamistuu kesäkuusa, se tulee Suomeen ja elokuusa mennään vihile.

VILMA: Ja et oo meile tästä mittään puhunu. En kyllä tykkää, sun ois pitäny.

MAISA: Nyt puhun ja puhun siksi, että pittäis suunnitella mulle polttarit. Minä haluan ite suunnitella omat polttarit.

MIMMI: Ei niitä silleen voi tehdä. Oot sää kyllä melekonen. Ja ois kiva nähä Kimin kuva.

MAISA: Miksei voi, ihan hyvin voi. Tullee ainaki semmoset ku ite haluan. Ja ootta te sen kuvan nähäny, ainaki kerran. Ettekö muista ku näytin koneelta kuvan? Siinoli se Golden Gate-silta taustalla. Kai te tiättä mikä se silta on?

MIMMI: Iha sama sille sillale, mutta Kimin kuva pittää nähä.

VILMA: Kaivaha kuva esile. Ja jos sullon muitaki kuvia, näytä neki. Kai teiston yhteisiäki kuvia sieltä Kaliforniasta. Et oo muuten niitäkkään näyttäny. Kyllon ollu sallaista hommaa. Tartteeko koko polttareita järkätä, mee iliman niitä naimisiin.

MIMMI: Pittää ne olla, mutta ne kuvat me halutaan nähä nyt.

(Maisa löytää kuvat läppäristä. Maisan puhelin soi, menee puhumaan kamariin, toiset jäävät katsomaan kuvia.)

MIMMI: Kato ku on hyvän näkönen. Ompa ihana kuva. Miksei se oo näyttäny näitä ennemmin?

VILMA: Jos son aatellu, että me tullaan mustasukkasiksi.

(Maisa tulee kamarista kasvot valkoisina, istuu, alkaa itkeä.)

MIMMI: Hei, mikä sulle tuli, kuka soitti, onko jottain sattunu?

VILMA: Ei kai sun mummis oo kuollu, eikös se oo sairaalasa?

MAISA: Äiti soitti. Berkeleyyn yliopistola on ammuttu. Kaheksan opiskelijaa on kuollu ja yksi heistä on kiinalainen.

MIMMI: Kauhiiaa. Mutta kai sielon muitaki kiinalaisia.

VILMA: Niin justiinsa. Miksi heti aattelet, että se ois Kim?

MAISA: Se ei vastaa puhelimmeen, eikä oo laittanu yhtään viestiä koko päivänä. Ylleensä viestejä tulee joka päivä.

MIMMI: Jos son kuollu, kyllä sä saat sen kohta tietää. Kai ne vanahemmile ilimottavat ensin.

VILMA: Niile tietenki. Voikko soittaa niile tai oota, että ne soittaa sulle. Kai ne tietää, että ootta menosa naimissiin. Kyllä ne sulle ilimottaa, vai puhhuuko ne englantia?

MAISA: Totta kai ne tietää ja puhhuu ne englantia. Neki ovat asuneet Kaliforniasa, mutta nyt asuvat Pekingisä.

MIMMI: Mitä nytte, vieläkö suunnitellaan polttareita?

VILMA: Nii, mitä tehhään? Pittäiskö ootella ja suunnitella sitte?

MAISA: (itkee vuolaasti) Ei suunnitella. Jos Kim on hengisä, meen naimisiin iliman polttareita. Haittaako, jos lähetään pois. Haluaisin mennä kottiin.

MIMMI: Tietenki lähetään, mutta pikkusen pittää siivota tai me ei saaha koskaan ennää tänne tulla.

VILMA: Totta kai lähetään. Minä imuroin.

MAISA: Voikko Mimmi aijjaa, minen kyllä pysty keskittyyn ajamiseen?

MIMMI: Tietysti ajan. Laita vaan kampees kassiin, me hoijetaan Viliman kans kaikki muu.

MAISA: Soitan äitile, että tuun illala kottiin.

Markku Knuuti: Oppimaan

Henkilöt: Markku, Amman

MARKKU: (kauhuissaan) Se meni aivan hukkaan se viime yö.

AMMAN: (nauraa) Miten niin. Kirjoitit niin komeasti meistä, oikein rakkautella.

MARKKU: Niin, mutta, ko rakas. Se meni hukkaan, ko piti kirjoittaa draamaa. Ei mithään jonninjoutavia.

AMMAN: Mitä, sanoivatko he, että jonninjoutavia. Ei, Markku se on heidän omaa harhaa. Luulevat mokomat itseään joksikin, mutta me tiedämme totuuden.

MARKKU: Niin, niin, mutta täthän sie sen, että en mie ees tieny mitä se koko sana tarkoittaa. Olis pitäny kattoa ees netin sanakirjasta.

AMMAN: Voi, voi, sinua Markku. Vieläkin, niin oppimaton. Joko sinä unohit, että Krisna antaa armon köyhille ja vähäoppisille. Anna heille anteeksi. Eiväthän he voi tietää, että olet vielä pieni lapsi. Tosin vähän, karvainen.

MARKKU: Joo, mutta, näikkö, ko mie, niin komeasti kirjoitin muistivihkoon, että draama liikkuu pienien kääntheiden kautta suuremphiin ja sitten syntyy suuri ja mahtava draaman kaari. Onko seki Krisman sanaa?

AMMAN: On tietenkin, mutta ei se opettaja ole sitä itse luonut, mutta jumalallisella taidolla hän sen sinulle kertoi. Minä olen varma, että muutkin oppivat sen kaaren.

MARKKU: Näikkö sie, että se opettaja käski kirjothaan pään tyhjäksi. Mie sitten kirjoitin opettajasta. Onneksi sitä ei tarvinu lukea äänheen. Sen takia vain, että se olis varhmaan ihastunu minhuun.

AMMAN: Joo, joo, tietenkin, mutta olisit sie vähän hiljemmin voinut sitä Meksikon Pikajuna laulua hyräillä. Katsos, Markku, kun Krisna ei ole sinulle laulunlahjaa antanut.

MARKKU: Näikkö muuten, että mie otin sen yhen harjotuksen aikana sinun näkösen kuvan ihan itteleni. Kävi niin sääliksi sitä ihmistä, ko koko lautasvuori piti puhistaa. Ei se varhmaan ehtiny monta lautasta pestä, ko piti lähteä tekemään uusia harjoituksia.

AMMAN: Hyvä, kun säälit tiskaajaa. Se on oikein hyvä oppi, mutta muista, että meillä on vielä monta sanaa siivottava ennen kuin Pelhoon pääset.

MARKKU: Niin onki, se nuori tyttö heitti semmosen draaman, että mie melkein puhkesin kyynelhiin. Onko se Krisnan luomaa.

AMMAN: Ei, kun sillä sattuu olemaan kirjoittajan lahjat. Ethän vain ole kateellinen.

MARKKU: Olen mie katheellinen. Mieki haluasın kirjottaa niin kauhniisti ja hyvin, ko nämä kaikki täällä huoneessa.

AMMAN: Voi, voi sinua Markku. Minä otan sinut nyt sellaiseen halailuun, että ainakin ensi yön voit nukkua rauhassa.

MARKKU: Niin, mutta, ko minua vieläkin vaivaa se tiskaajan urakka.

AMMAN: Älä ole siitä huolissa. Krisna sanoo että, koska tunnin päätteeksi kirjoitit sellaisen tarinan elämästäsi, että lauantai-iltana ovat ne lautaset siellä kotisi keittiössä odottamassa puhdistajaansa.

MARKKU: Ethän sie Amman, ole vielä huomiseksi minun kanssa kurssilla, et-
hän.

Mervi Löfgren: Kone esittelee itsensä

Hissillä ei ole sukupuolta, ääni on neutraali.

Synnyin tähän taloon As Oy Ounastelkkä. Ei hissi voi syntymää muistaa niin kuin eivät muutkaan oliot. Olen huolehtinut hommaani, ajaen ylös ja alas ja siitä, mitä on tilattu. Vuosia kulunut. Ainakin kaksikymmentä vuotta. Näin on puhuttu.

Yhtenä päivänä ajelin erästä äitiä ja poikaa ylös, luki poika minun seinästä KONE. Se on minä. Se räjähti mielessä. Se valloitti minun maailman. Aloin myös tunnistaa ihmiset, heidän ajatukset ja olemuksen.

Heidän tavat tulevat tutuiksi. Kuulemaan olen hyvä, joten opin, kuinka ihmiset huutavat äänekkäästi. Opin miltä musiikki kuulostaa. Kuinka TV toimii ja uutiset. Yksi jolla on huono kuulo soittaa uutisia ja minä opin maailmaa. Ja kuulen varsinkin mitä sanotaan ajon aikana. Joskus ihmiset, jotka puhuvat toisilleen, käyttävät eri sanoja mikä ajatus on. Se on mysteeri.

Batseba ja Olavi ovat mukavia liikkujia. He ovat vanhoja ja eksoottisia, lähellä ikuisuutta. Heissä on positiivinen viesti tulevasta kuolemasta. Heidän ajatukset ja olemassaolo on ollut onnellista viime vuosina. Tämä tunne on levinnyt minulle. Olen valoisa luonne alun perinkin.

Päivi Rantala: Kohtaus: Reikä Jäässä

Mustiin pukeutuneet hahmot vaeltavat hidastetusti eteenpäin, parijonossa. Kaikki ovat hieman etukumarassa. Joukko näyttää liikkuvan koko ajan, mutta ei silti etene mihinkään.

Elsa ja mummu ovat läsnä ääninä.

ELSA:

Köyhän tulee olla nöyrä, sanoi mummu. Nälällä on mun mahassa aina pesä. Niska oli köyry jo lapsena. Mummu ylsi silittämään eikä mun tarvinnut sitä var-
ten pääätä alas painaa. Äiti ylsi antamaan luunapin otsalle.

Äiti ja mummu kutistuivat loppua kohti. Mummu muuttui rusinaksi, äiti luu-
munkiveksi. Minä muutun ohranjyväksi ennen kuin kokonaan katoan, elleivät
tapa sitä ennen.

MUMMU:

Miehen veivät saunan lauteilta. Poikanen vietiin vellipöystä. Vaaria en antanut
viää.

ELSA:

Ohranjyvästä voisi tehdä vellinsiemenen. Kun liottaa hyvin ja kauan keittää, siitä
syö koko viikon. Mummu sanoi, että hänelle ei tarte hautajaisia järjestää. Perna-
kuokka persiiseen ja kantakaa konttoon, niin se sanoi. Mummun hautajaisissa
syötiin vehnäpullaa ja lihasoppaa. Mummu teki paremman sopan, ilman lihaa.

MUMMU:

Nyt ne vievät minun pikkupiikasta aavalle päin.

ELSA:

Siellä on jäässä juuri mulle sopiva kolo. Ei tartte hautajaisia, eikä pernakuokkaa.

Niska köyryssä kohti kuolemaa, mutta en minä silti nöyrä ole.

Lapsille ja nuorille kirjoittaminen

Ohjaaja Maria Peura

Kati Kanto: Minä olen...

Minä olen lasikuituinen sonni, jolla on toinen aivopuolisko tuhoutunut sodassa. Minun pitäisi istua hiilihankojen seassa nokipoikien kanssa ottamassa aurinkoa, mutta mitäs vielä, tässä vain touhotan eteenpäin ja koetan saada Marttakerhon suurta nojatuolia revittyä auki. Haluaisin sen sisälmykset uusiokäyttöön.

Temmon valtavilla rautakynsilläni pieniä palasia vaahtomuovista, mutta se ei tahdo irrota. ”Ota sakset”, äiti sanoo ja tuo minulle suuret, punapäiset sakset. Isä istuu nojatuolissa ja mutustaa voileipää, jossa on gotleria ja lausuu Ruiskuk-kaehtoo-runoa. Minulla alkaa olla kiire vaahtomuovini kanssa. Äiti koettaa avustaa. Hän ojentelee milloin lasikuituisia työvälineitä, milloin rautakankea, milloin moottorisahaa, taisteluissa katkenneita veitsiä ja pistimiä, ruuvimeisseleitä, vasa-raakin kerran, mutta ei, en saa palaakaan irtoamaan vaahtomuovista sillä kertaa. ”Noo, huomenna uudestaan”, äiti sanoo ja kietoo kätensä vyötäisilleni. Hän heijaa minua edestakaisin ja sanoo minun olevan hyvä tyttö. ”Olet kelpo poika myös”, hän sanoo hellästi ja silittää päätäni käsillään. Nojaan äitiin ja tunnen, miten hyvä olo minuun leviää.

Jään siihen makaamaan ja kuvittelen, miten joku tulee ja ompelee minusta kokonaisen ihmisen. Ottaa sakset ja työntää pari vaahtomuovin palasta sopivaan kohtaan. Kotiompelijattaret istuvat likaisin käsin ja antavat maailman vain rauhoittua. Minäkin voin kyllä jo jättää tuolin rauhaan, antaa olla. Äitikin on jo aivan poikki, eikä jaksa auttaa minua. Isäkin istuu hiljaa. Hän on saattanut runonsa loppuun, syönyt leipänsä. Käsi tavoittelee pullaa. Elämän merkki, kahvi, porisee keittimessä.

Kati Kanto: Lapin lumous

Näin hänet kello viiden aikaan. Miehellä oli punainen sadetakki, mustat saappaat. Musta iho kiilteli auringon valossa.

– Kävin viime viikolla kairassa, hän aloitti.

Halusi varmaan tehdä vaikutusta.

– Ai jaa, missä? Käsivarressako?

– En aivan siellä asti.

Hän ilmeisesti pelkäsi, että lumous haihtuisi, jos olisi jossain lähempänä käynyt, Pellossa, Torniossa tai Sodankylässä.

– Tuolla kultamailla.

Miehen silmiin nousi lämmin loiste. Hän haroi käsillään ilmaa.

– Ai hillassako?

– Miten niin?

– Kun noin heilut, tuli aivan mieleen, että aivan ko vieläki kerräisit hilloja.

– Emmie, ko mie pyysin kallaa ja keräsin näitä.

Mies pyöristi sormet aivan pieneksi ympyräksi.

– Ai mitä sie? Kutujako? Noin pieniä.

– No en, se nauroi.

– Variksenmarjoja.

– No joo. Ja sinun kaltasia pieniä sirriäisiä.

– Mie en kyllä ala tuota sinun jatkuvaa höpötystä. Sie et ole kuitenkhan tosishan.

– No olen mie nytten.

– Ai jaa. Mikäs sen takkaa?

– No ei kait tässä mithän lainan takhauksia tarvita. Vai tartteksie joku lunhaat?

– Lunhaat? Joo, jotaki vakhautta, vaikka joku kultahippu sieltä kairasta.

– Pittää sitte ottaa ens kerralla joku pieni.

Taivaalla ajelehti muutama poutapilvi. Ohitse käveli taas se tyttö, jonka olin nähnyt monta kertaa aikaisemmin. Viimein hän pysähtyi, näki minut. Nyt meitä oli kolme.

– Tiäksie mikä on Lapin lumo? kysyin siltä.

– Tiän. Se on oranssi ja se tuoksuu suolta ja maalta, joltakin, mitä ei voi selittää. Se on oma tuoksu, maailma, joka pittää itte kokea.

– Joo, niin se on.

Muistin suon, jossa ihmiset poimivat hilloja oranssiin, karpaloita punaiseen ämpäriin.

Lyriikka

Ohjaaja Riina Katajavuori

Äiti istui silmät avoinna
suu pitkänä viivana
    lapset keittiön pöydän ääressä
    nauroivat ja tönivät toisiaan
    piirsivät kuvaa äidistä
    suun pitkästä viivasta

Pakastetut vauvat vain kolisivat kun pussia puisteltiin
    suu suorana viivana

(Aino Aatsinki-Rannanpää)

Minulla on koti
kaksi kaappia ja silityslauta

Käymälän kupeessa komposti käynnistyy ensi nykäyksellä

Minun oloni on koti
    pieninä palasina
    kotona

(Aino Aatsinki-Rannanpää)

Enkelin tuoksu

Minun haluni on puhdas
aikeeni raikas kuin paljas meri josta voisin juopua

Haluan viattoman hipiäsi
ja hänen ja hänen ja hänen

Peitän katseesi rukoilet jumalaa

minä olen sinun jumalasi teen sinusta kuolemattoman

Povesi kohoilee älä huoli
teen viiltoni hellästi

sillä tuoksu on hengityksen veli

Seitsemäs neitsyt ehkä sinä olet se joka puuttuu
yhdessä teemme historiaa

Olet täydellinen kuten muutkin puhtaat mutta heidän sielunsa
turmeltuneet

(Anne Lukkarila)

Pienenä istuin paskakaivon kannella ja hiersin hiekkaa muovilapiolla alumiinikattilaan.

Aurinko paistoi. Hiekka kirskui ja vinkui. Paska haisi.

Tai ehkä vain luulen niin.

Ehkä satoi ja tuuli, hiekka oli märkää, äiti komensi minut sisään.

Paskakuski ajoi pihaan, avasi kaivon kannen ja paska haisi.

Sitten sain sylikaupalla, saavikaupalla ruusuja rippilahjaksi. Ne oli kaikki punaisia ja piikikkäitä ja käsivarret verillä puristin niitä syliini valokuvissa. Saunassa oli kylmä betonilattia. Sinne äiti hyysäsi ruusut yöksi ämpäreihin ja upotti ne veteen kaulaa myöten.

Haettiinko ne sieltä aamulla sitten? Otinko ne uudestaan syliin, aseteltiinko niitä maljakoihin? Miten monen ruusun henki leijailee vieläkin kirkkosalissa, saunan lauteilla, taivaalla?

Nyt tykkään kävellä hautausmaalla,
polkua pitkin,
paljaitten jalkapohjien välistä.
Täällä on pedit pedattu, pielukset sijattu
sieville multakummuille.
Tuuli puhuu minulle unia, ei se
puhu mitään, se koskettaa
lehtiä, nimiä, sanoja.

(Eeva-Kaisa Vento)

Ei sanaakaan tai ammun

sen kaulassa riippui kulunut kyltti
ei saa häiritä
pakko koheltaa palavaa päin
rohkelikko minä

pistän Uranuksen piikkiin

se kellui kalaharin autiomaassa
pimeää energiaa
paksu huuto

mustan aukon sisällä menettää menneisyyden

pakko saada vastaukset
päästä uimaan
ei siellä voi olla kylmää?
valehtelette Viisaat.

täytyy olla jotain

avaruus kaikuu
pään sisällä
sankan pehmeä sumu

tyyny kastuu. kohta hukun.

(Kirsi Karhu)

Silmissäsi vuosien vaihtolo
renkaina laajeneva musta huuto

metsä

peittää korvani

sulkee luomeni

katkoo käteni

etten koskisi kivistä kaupunkiasi

Miksi juoda hileistä San Miguelia ilman kieltä Praça Reialin varjoissa?

istun kesäyönä Kuivin huipulla katsomassa lunta Norjan tuntureilla
kuuntelen louhikon viileitä kuiskauksia, hyväksyviä kosketuksia

puurajan yläpuolella

edelleen kapustarinta

puoli neljältä aamuyöstä

# # # # #

Katselin kuvani läpi yöhön
avasin ikkunan
pimeys nielaisi lampun valokeilan

Musta valui nurkkiin
isä salamoï
äitini kuuroutui
varjoja edessä ja takana

katkaisijalta katkaisijalle
ihmisestä toiseen

kunnes yötulessa sain suun täyteen hiuksiasi
astuimme pimeän reunan yli
metsänpeitto harteillamme
katselemaan valoja

(Pertti Sillanpää)

Kello neljän kajastus
yönmustat silmäpussit
pinnasängyssä kohouma
käteni tarkistaa
onhan hän vielä täällä
räsymatto kuuntelee
sydämeni lyöntejä
eikä tuomitse
toisin kuin
ei
    taas
        aina sinä minäkö
en
    jaksa
        enää
missä tähteni on
suuttuivatko uinuvat galaksit
vihastuiko pumpulinen linnunrata
kuiskaan tuutulaulun
hyssyttelen iltasadun
itselleni
tuijotan pinnasängyn kohoumaa
peiton alla pelkkä pyyhe

(Päivi Ristimäki)

kävelen vieraassa kaupungissa
kuvittelen olevani elokuvassa
vastaantulijat seppiä, onnensa takomia

junan pilli, teepannu, varpuspöllö

nyt venytän rohkeuteni rajaa
ostan pussillisen omenoita, vierasta lajiketta
istun Seinen rantaan

heiluttelen jalkojani
annan ajatusten tulla, sanon kaikkeen oui
nyökyttelen, kuuntelen pään uskaliasta rousketta

se sanoo, että elämää ei pidä ottaa
henkilökohtaisesti, mieluummin heilauttaa hiuksiaan
tuulessa teen päätöksen

vihellän auttavin sävelin Saint-Germain-des-Préss'illä

(Tiina Qvist)

mutterin muotoinen tanssilava, Koskelan kulmassa
puku päällä, raakattu parta
seisoo mies katsellen naarmuista parkettia
tukka hyvin, tarkistettu
ei sen väliä

hameen peittämien naisten jäljet perunajauhoissa

Atlantiksien kahvilan nurkalla
nojaa pylvääseen meksikolainen, päässään lippalakki

Maansiirto M. Salonen Ky

kaksi naista takana, yksi edessä
pitkänä hulmuavat laineet kuin mansikanvihreät pinnat
syyskesän tyynessä
ja ilmeeni kun pyydän sinut siistimään karvat pillustasi
hetki kun siittiö irtoaa voikukasta

sanoit jotain mitä en kuule

(veikko autto)

Ensin minä karkasi isältä
sitten minä karkasi äidiltä
sinulta minä varsinkin karkasi

*koska oli nukuttu sata vuotta
koska kukaan ei koskaan pussannut
koska lasiarkun läpi ei voinut*

Kun minä lopulta heräsi
satu vasta alkoi

* * *

Tuttu ranta
graniittilohkareet
riippakoivun kuontalo viistää pintaa

savusaunan takana pihlaja on kasvattanut paksun rungon
latva melkein katon rajassa

uimakivi kadonnut pinnan alle
laiturista ei enää merkkiäkään

etsin turhaan sopivaa rantautumispaikkaa
portaat poissa
kynnys liian korkea

(Katja Hautala)

Proosa

Ohjaaja Taija Tuominen

Tony Mannela: Iton kylä nyt ja ennen

Kylmänä juhannuspäivänä nousen Ladnjavaaran huipulle hetken mielihoiteesta. Puuskutan, hikoilen, avaan kalvotakin. Pysähdyn tasaamaan hengitystä tunturi-koivikon keskellä avautuvan laajan rakkakivikon reunaan. Toisessa laidassa ruokailee pieni porotokka. Vartijaporo tuijottaa minua epäluuloisena.

Suopöllö kaartelee aukion yllä. Se tähyilee varvikon ja jäkälien peittämien kivien välissä vilistäviä myyriä. Saalis nokassa se lehahtaa nauttimaan evästään kulmakunnan ainoan männyn latvaan, joka nousee korkealle koivikon ylle. Könkämäenon vastarannalla, Ruotsin vaarassa, kukkuu käki.

Mitä ylemmäksi nousen, sen pienemmiksi koivujen lehdet muuttuvat. Puurajalla ei näy edes hiirenkorvia vielä. Rinne muuttuu karuksi ja kivikkoiseksi, mutta maastokengissä on hyvä pito. Vaarassa kaikki on kuin aina, vailla ihmisen käden jälkeä. Löydän rinteestä ulos työntyvän siirtolohkareen tähyystyskiveksi. Venyttelen käsivarsiani, ja olen kuin paavi parvekkeella siunaamassa kansaa Pietarinkirkon aukealla, koko valtakunta jalkojeni juuressa.

Kaukana alhaalla Könkämäeno välkehtii vaskitsan lailla halki vihreän laakson. Iton kolmen savun kylässä erottuvat legopalikoiden kokoiset talot piharakennuksineen maantien ja Väylän välissä. Auringossa kiiltelevät autot, mönkijät, traktori, moottorikelkat, klapi-koneet ja ruohonleikkurit. Jos minulla olisi kiikarit, näkisin pöllön istumassa antennin nokassa, yhden isännän käynnistämässä moottorivenettä, toisen leikkaamassa nurmikkoa, kolmannen vasaroimassa autotallin kattotuoleja, yhden emännän pesemässä painepesurilla mattoja tampaustelineellä, toisen hoitamassa kasvimaata, poikien pyöräilemässä pihassa ja kissan kipittämässä pihan poikki.

Yksinäisen moottoripyörän prutkutus kimpoilee vaarojen välissä, kun se huristelee maantiellä pienenä pisteenä halki Käsivarren kohti pohjoista. Värähdän tuulen puuskasta ja ihoni nousee kananlihalle. Nykäisen takin vetoketjun kiinni. Janottaa.

Vihdoin olen huipulla ja riemastun. Vaivannäköni palkitaan. Jalkojeni juuressa vaaleanpunaiset sieliköt, nuo pikku tähtöset, ovat auenneet kivien välissä ja tuoksuvat suloisesti. Niiden läheltä löydän myös valkoisia uuvanoita. Kaukana luoteessa kohoaa Lammasoaivin huipulla kolme uljasta tuulimyllyä.

Kun Eeli nuorena poikana sata vuotta sitten kiikkui vuotakengissä ja villapaidassa Ladnjavaaran huipulle tähystelemään tornionjokilaaksolaista maisemaa, koivikko oli harvempaa. Hänen kiintopisteesen tarjoutui vain yksi tultikkulaatikolta näyttävä talo. Se oli Iiton majatalo Väylän varressa. Pihapiiriin kuuluivat lapinpirtti, navetta, talli, puuvaja, kaluliitereitä, paja ja kansanhuone eli hyysikkä.

Kaukoputkella poika olisi erottanut palsasuolla vaeltavat lapinlehmät ja hevosen. Rannassa tehtiin lähtöä ja kolisteltiin airoja. Pihassa kuhisevat kauppiaat olivat valjastamassa hirnuvia hevosia kärryjen eteen, jotka oli lastattu venäläisiltä jääneillä sotatarvikkeilla. Kippurahäntä kieppui heidän ympärillään haukkumassa. Osa kuorma-ajureista suuntasi jo kohti etelää kärrypolulla. Emäntä nosti vettä kaivosta kettingit kirskuen, isäntä lapioi sontaa navetasta ja seppä takoi pajassa. Piekana leijaili Eelin pään päällä ja kirkaisi.

– Oi, miten sieviä tunturikukkia! Eeli huudahti, kun istuutui Ladnjavaaran huipulle sieliköiden ja uuvanoiden keskelle. Hän pyörähti polvilleen haistelemaan niiden makeaa tuoksua.

Vielä vanhana hän rakasti kesäkukkien hoivaamista Iiton pihapiirissä.

Tuula Ahokainen

Kuu ei paistanut. Oli ihan pimeää, vaikka verhot olivat auki. Tavallisesti ne vedettiin yöksi kiinni. Keittiön ovi oli kiinni ja sen alta näkyi vain ohut, himmeä valojuova. Ei minun sinne tarvinnut nähdä kun tiesin muutenkin, mitä siellä oli. Mummo istui keittiön pöydän ääressä ja puhalteli savuja klubi-tupakasta. Sen kyllä haistoi kammariin asti. Äiti oli vähän aikaa sitten vetänyt villatakin päälleen ja olin kuullut ulko-oven kolahtavan. Minun piti nukkua.

Kuuntelin lähestyvien askelten ääniä ulkoa mutta ei niitä kuulunut. Mummo rapisteli tikkuaskia ja syttyvän tulitikun rikinkirpeä katku hiipi oven alta kammariin. Minusta tuntui, että se leijui vaivihkaa kohti minun nenää ja vedin sen syvälle keuhkoihin. Sen harmaa haju levisi mahaan ja jalkoihin ja joka puolelle. Kohta sängyssä makasi pieni harmaa hahmo, jossa eloa oli vain korvissa.

Kuuluuko ne askeleen äänet nyt? Nytkö sieltä kuuluu jo kahdet askeleet, joista toiset vähän hoipertelevat ja toiset kiukkuisesti pistelevät pihaa? Miksi isä ei ollut tullut ollenkaan metsästä kotiin tänään?

Saara Mustonen: Kohtaaminen junamatkalla viime vuosituohannella

- Mitä sinä luet?
- Urantia-kirjaa.
- Mitä siinä on?
- Kaikki.
- Mutta mitä se sisältää?
- Kaiken.

Kysyjä hankki kirjan, alkoi lukea eikä ole lopettanut vielääkään.

= = = = =

Ennen kuolemaa

Olin -

elin -

ihmettelin -

Kuulin -

näin -

pohdiskelin -

Maailman ääriin kuljeskelin

maan ihmeitä vaiti katselin.

Jotain enemmän odotti sydämeni

yhä kauemmas janosi sieluni.

Kuolin -

heräsin -

huomasin:

olin saapunut maahan rakkauden,

täällä elämä vasta alkaakin.

Matkani jatkuu ihmeineen.

Sisko Sammallahti: Musta reppu

Nuori nainen istuu paikallisjunan alkupään vaunuun ikkunapaikalle. Junassa on aamuhälinää näin yhdeksän maissa. Se lähtee nytkähtäen Helsingistä kohti Kirkkonummea.

Junan toisella seinustalla istuu pitkä, keski-ikä ylittänyt mies. Nainen ei jaksa lukeakaan. On kiva tarkastella ihmisiä. Naisen huomio kiinnittyy tuohon seinustalla istuvaan mieheen. Hän on pitkäraajainen ja vaalea. Hiuksissa on jo harmahtavaa. Iho on sileä. Miehellä on kasvoillaan vuoroin onnellinen ja vuoroin surullinen ilme.

Nuoren naisen huomio kiinnittyy seuraavaksi miehen vaatetukseen. Siinä on jotain ristiriitaista. Miehellä on yllään tumma puku, sen päällä tumma tuulitakki ja sylissä musta reppu. Nainen huomioi seuraavaksi miehen kädet. Käsi-varret on kiedottu sylissä olevan repun ympärille kuin sitä suojellen. Kädet hi-velevät repun pintaa rakastavasti. Mitähän reppu sisältää? nainen ajattelee.

Matka jatkuu Huopakahden, Pitäjänmäen ja Kauniaisten kautta Espooseen. Siellä mies kohottautuu reppuineen uuteen asentoon. Näyttä ihan siltä, kuin hänen suunsa lausuisi repulle muutaman sanan.

Nyt ollaan jo lähellä Kirkkonummea. Mies nousee seisomaan ja sovittaa repun viillekkeet varovasti hartioilleen. Niin varovasti, kuin se sisältäisi särkyvää lasia. Hän astuu ulos junasta ja kävelee rauhallisesti pois näkökentästä kallisarvoinen reppu hartioillaan.

* * *

Samaan aikaan istun Sodankylän kirjoittajakurssilla. Sain eilen sisareni mieheltä Paulilta tekstiviestin, jossa oli liitteenä valokuva ja teksti ”Viimeistä kertaa kotona...” Kuvassa oli lipaston päällä ensin sisareni Tytin seitsemänkymmentävuotiskuva, jossa hän hymyilee kaunista hymyään onnellisen näköisenä. Toisella

reunalla on ovaali kuva: Tytin ja Paulin hääkuva vuodelta 1972 ja keskellä kuvaa on taulun näköinen valkea esine, jota koristaa hopeakorru.

Tytin hautajaiset pidettiin huhtikuun lopulla ja uurna laskettiin Kirkkonummen vanhalle hautausmaalle 8.6.2018. Valkoisessa uurnassa oli sisällä myös tuo valokuvassa näkynyt hopeinen sydänriipus, sisareni lempikorru.

Sisareni matkusti mielellään julkisilla kulkuneuvoilla. Siksi Paul halusi tehdä tuon viimeisen yhteisen matkan paikallisjunalla. Espoon Lippajärvellä oli pariskunnan ensimmäinen yhteinen koti. Siellä syntyi myös heidän esikoistyttärensä.

Tytti: hyvää matkaa. Jälleennäkemisen toivossa, sisaresi Sisko

Marita Tuomilaakso: Enää ei reivata, nyt nostetaan!

Keväisten tuulten myötä alkoivat vanhat toiveet hulmuta ja kesän hämmöittäessä pullistuivat haaveiden purjeet. Nyt sen toteuttaisin; nyt oli rahaa, perintörahaa.

Etsiskelin netistä sopivaa paattia, ja tunsin itseni hyvinkin maltilliseksi. Sukulais-Sundgreninkin mukaan sopimusta ei kannattanut tehdä kenen kanssa tahansa. Hänellä oli riittänyt harmejä; valmistus tahi ja lopputulos oli Sundgrenin mielestä keskinkertainen, vaikka hinta kokosi matkan varrella monta kertaa.

Nyt en hötkyilisi, en ottaisi riskejä huonosta laadusta, aikataulun pettämisestä tai yllättävistä hinnankorotuksista. Laadusta en tinkisi, vaikka ihan mahonkia tuskin.... nykyaika tarjosi muita laadukkaita ratkaisuita.

Päädyn raumalaiseen valmistajaan, ainakin alustavasti. Veistämö ei ollut kovin suuri, mutta sillä oli hyvä maine. Paatteja tehtiin jo kolmannessa polvessa, eikä moitetta kantautunut. Sundgrenkin tiesi, että Kelhontien veistämö oli hyvämaineinen, itse asiassa vanhanaikaisen kunniantuntoinen. Firma ei kuulemma niinkään välittänyt laajenemisesta – mikä nykyaikana oli poikkeuksellista, omiutuista, jopa paheksuttua – kuin tyytyväisistä asiakkaista ja horjumattomasta laadusta. Toki osaamista oli aikaa sitten laajennettu puusta muoviin ja teräkseen.

Toukokuun lopussa ajoin verstaalle, tai ei se ihan verstaskaan ollut vaan uudenaikainen halli. Itse Kelhontie oli kuitenkin kuin vanha sanomalehti, rypyinen ja kellastunut, eikä johtajan elkeitä ollut.

– Jaaha, te soititte? murahti ukko.

Kas, ei ollut miehen puheessa hituakaan raumalaisesta aksentista, vaikka hän taatusti oli niin juureva raumalainen ja merenrantalainen kuin voi kuvitella. Olemus oli kuitenkin kuin suoraan saaristolaistarina.

– Olette ajatellut 11-metristä. Sehän onkin jo mukava paatti se. Taitaa olla paljonkin kokemusta, purjehduksesta tarkoitan. Onko tullut seilatuksi pitkällekin?

– Tuskin ollenkaan, tai ei ollenkaan. Tarkoitus mennä ensin sisälaiivuri-kurssille ja jatkaa siitä sitten ”opintielle” vähän pidemmällekin, merikelvolliseksi.

Mestari murahti jotakin ja nykäisi räyskäänsä vähän sivulle. Ei oikein saanut selvää, oliko hän huvittunut vai vakuuttunut.

– Soo, vai on tarkoitus purjehtia yksin. Viikonloppuretketkö ovat mielessä vai oikeinko valtameri tavoitteena.

Lopulta löytyi hahmoa hankkeelle. Yhtä en sentään kehdannut vielä maestrolle kertoa, haavepaatin nimeä, Mira. Siinä oli neljään kirjaimen sidottuna ylpeys ja seikkailu: katso, miten kaunis olen, ja katso, eikö ole upea maisema ja eikö ole upeata kiittää ja keinua kesyttömällä merellä, ja katso, näin hallitsen tätä kaunotarta ja tätä merta.

Pohdinnalla ja puntaroinnilla päädyttiin 11-metriseen, yli kolme metriä leveään, syvykseltään alle kahden metrin lujitemuovirunkoiseen pitkänmatkan-purjehtijaan, jonka alumiinisen maston korkeus olisi yli 15 metriä. Isopurje olisi yli 31 neliötä ja genua alle 36 neliötä. Köli painaisi vähän yli 1700 kiloa. Moottoriksi tarvittaisiin ehkä 29 heppaa. Sisätiloista löytyisivät kaikki tarvittavat mukavuudet. Paattiin mahtuisi jopa kahdeksan hengen miehistö – no, ehkä on viisainta olla porukkaa enemmän kuin vähemmän, kun osaamista vain löytyy.

Maltillisena olin saapunut Raumalle, mutta reippaassa myötätuulessa lähdin, ja kourassa oli nippu papereita, jokaisessa paperissa neljä allekirjoitusta.

Pekka Juntti: Se mitä eniten odotettiin

Hän heijaa pientä karvaisilla käsivarsillaan. Huoneet nuokkuvat illan pehmenneessä valossa. Hän kuiskii lapselle kaikki ne sanat, jotka on aina halunnut sanoa, sillä talossa ei ole muita.

– Voi sinua sikiöriepu, eikö oo hyvä mejän tässä. Voi ettäkö sie oot tuomonen, tuhisija ja simmunsiristäjä.

Vauvan tahdottomat silmät koettavat tarkentaa puhuviin kasvoihin. Se huvittaa miestä. Kuinka avuton on ihmisenpenikka.

Hän oli halunnut lasta vuosia. Aluksi hän vitsaili kavereille ja mummoille ja tyhjäkyselijöille, että ollaan me kovasti Lissun kanssa treenattu. Joka ilta on hetekaharjoitukset!

Sitten vitsit vähenivät. Ja harjoitukset.

Meinasi aivan märisyttää laskukännissä jahtimajan saunakamarissa, kun muut jo nukkuivat kynnenalukset hirvenveressä vatsa vasanmaksaa ja ruottinraapaa täynnä.

Eikö me saadakaan pikkuista? Miksi muut saa ja me ei? Kuollaanko me yksinäisinä ja unohdettuina vanhainkodissa? Kuka meidät kantaa hautaan?

Kului vuosi, vuosia. Vähitellen Lissu muuttui lokakuuksi, tihrusti illat ja valvoi yöt pimeät. Lopulta ei ollut muuta mahdollisuutta kuin kohdata totuus, ja runkata purkkiin.

Tuomio oli selvä. Mieheessä vika. Niin komeat ja isopäiset siittiöt, mutta jokaisella liikuntavamma. Ne ei sukella kunnolla, ne ei kiiruhda. Ovat semmoisia laiskoja vötkäleitä kuin isäntänsä.

– Mutta teillä on mahdollisuus, sanoi lääkäri. Se on hokkus ja pokkus ja simsalabim, rojut molemmilta putkeen ja kunnan vatkaukseen.

Hän hyräilee vauvalle tuu tuu tupakkarulla. Häntä ole enää vuosiin hävetänyt leperrellä ja lässyttää.

–Ette te pikkuset suostu aina helpolla tulemaan, mies sanoo ja sivelee peukalollaan vauvan poskea.

Ovi kolahtaa. Naulakko kahahtaa.

– Taitaa äiti tulla, ihana äiti, tissit maiosta pinkeänä. Alatko sie syömään, alatko tissipotuille? Semmonen se on pikkusen pottu ja kastike.

– Heippa. Miten teillä on mennyt? kuuluu naisen ääni eteisestä.

– No hyvin tietenki! mies heläyttää, mutta ei vieläkkään malta nostaa katsetaan vauvasta. – Kuulikko sieki äitin äänen? Meekkö äitin sylkkyy, mee vain. Eno lähtee kottiin. Eiköhän me nähä taas.

Lapin Kirjallisuusseura

Tutustu:

<http://www.lapinkirjallisuusseura.fi/>